

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 37.01

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.13858132>

Використання проблемно-пошукового навчання на заняттях з практичного курсу англійської мови

Бутова Віра Олександрівна

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та методики викладання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Сумська обл., м. Глухів, вул. Київська 24, 41400, verabutova66@gmail.com, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-6497-7182>

Прийнято: 12.09.2024 | Опубліковано: 29.09.2024

***Анотація.** Метою статті є аналіз появи проблемного навчання як загальнопедагогічного методу навчання та викладання англійської мови як іноземної для студентів педагогічних закладів вищої освіти зокрема, підходів до впровадження проблемних ситуацій на заняттях з англійської мови та аналіз його результативність. **Методи дослідження.** В статті використано як загальнонаукові, так і лінгвістичні методи: дедукція та індукція – для опрацювання теоретичного і фактичного матеріалу; описовий – для узагальнення наукових положень; наукового аналізу – для дослідження особливостей застосування проблемного навчання англійської мови; елементи лінгвістичного підходу – для характеристики практичних проблемних завдань. **Результати дослідження.** Досліджено історію використання проблемного навчання взагалі та для викладання іноземної мови зокрема. У статті*

обґрунтовується необхідність використання методу проблемного навчання у викладанні практичного курсу англійської мови. Підкреслюється місце цього методу у розвитку мислення студентів та досягненні ними кращого розуміння навчального матеріалу. Виділено головні умови ефективності проблемного навчання: мотивація студентів, посильність та значимість запропонованих студентам проблемних ситуацій, доброзичливе діалогічне спілкування викладача зі студентами. **Висновки.** Аналіз теоретичних джерел з проблемного навчання студентів англійської мови засвідчив, що науковці приділяли значну увагу вивченню та аналізу проблемного навчання загалом. Проте, у сучасній теоретичній та практичній педагогічній діяльності спостерігається недостатня системність його застосування в освітньому процесі. Переважаючи методи викладання в шкільній освіті як за радянських часів, так і в незалежній Україні, позбавляли учнів самостійності та ініціативності під час занять, оскільки переважав авторитарний стиль педагогічного спілкування. Сучасна ж освіта ставить на меті створення умов навчання, які сприяють розвитку особистості здобувача освіти. У сучасній освіті постійно відбуваються зміни і реформи, а разом тим мають розвиватися методи та методики викладання, однією з яких є застосування проблемного навчання. Методика проблемного навчання може бути доповненням до традиційного ілюстративно-пояснювального навчання студентів, що сприятиме руйнуванню стереотипів пасивного навчання в авторитарному стилі та спонукатиме студентів до спільного пошуку відповідей на складні життєві питання з використанням англійської мови. Проблемне навчання передбачає зміни у структурі заняття, де значна роль відводиться самостійній роботі учням. При цьому, роль викладача не зменшується, а зростає, оскільки він має чітко керувати навчальним процесом і надавати учням конкретні завдання.

Ключові слова: проблемно-пошукове навчання, студенти, викладання англійської мови, мовні завдання, мотивація.

Applying Problem-based Learning at the Classes of Practical Course of English Classes

Butova Vira Oleksandrivna

Candidate of Pedagogical Sciences, senior lecturer of Foreign Languages and Teaching Methods Chair of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Sumy Region, Hlukhiv, Kyivs'ka Street 24, 41400, Ukraine, verabutova66@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6497-7182>

Abstract. *The aim of the article is to analyze the emergence of problem-based learning as a general pedagogical method of learning and teaching English as a foreign language for students of pedagogical higher education institutions, in particular, approaches to the implementation of problem situations in English classes and an analysis of its effectiveness. The article uses both general scientific and purely linguistic **methods**: deduction and induction for processing theoretical and factual material; descriptive for summarizing scientific provisions; scientific analysis to study the peculiarities of the application of problem-based learning of the English language; elements of the linguistic approach for characterizing practical problem tasks.*

Research results. *The history of the use of problem-based learning in general and for foreign language teaching in particular has been studied. The article substantiates the necessity of using the method of problem-based learning in teaching a practical course of the English language. The place of this method in the development of students' thinking and their achievement of a better understanding of the educational material is emphasized. The main conditions for the effectiveness of problem-based learning are*

highlighted: student motivation, feasibility and significance of problem situations offered to students, friendly dialogic communication between the teacher and students.

Conclusions. *The analysis of the theoretical sources on problem-based learning of English language students proved that scientists paid considerable attention to the study and analysis of problem-based learning in general. However, in modern theoretical and practical pedagogical activity, it is possible to testify to insufficient systematicity of its application in the educational process. Prevailing teaching methods in school education during the Soviet times, as well as in independent Ukraine, deprived students of independence and initiative during classes, as the authoritarian style of pedagogical communication prevailed. Modern education aims to create learning conditions that contribute to the development of the personality of the student of education. In modern education, changes and reforms are constantly taking place, and at the same time teaching methods and techniques must be developed, one of which is the application of problem-based learning. The following can be considered as the main results of the conducted research:*

- the method of problem-based learning can be a supplement to the traditional illustrative and explanatory teaching of students, it contributes to the destruction of stereotypes of passive learning in an authoritarian style and encourages students to jointly search for answers to complex life questions using the English language;*

- problem-based learning involves changes in the structure of the lesson, where a significant role is given to independent work of students. At the same time, the role of the teacher does not decrease, but increases, since they must clearly manage the educational process and provide students with the specific tasks.*

Keywords: *problem based learning, university students, teaching English, language assignments, motivation.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями (Вступ).

Сучасна теорія і практика навчання іноземної мови акцентує увагу на застосуванні сучасних технологій та технік, якщо вони сприяють досягненню комунікативної мети навчання мови. При цьому модель проблемно-пошукового навчання англійської мови як іноземної належить до найбільш ефективних для нетрадиційного навчання, які здійснили значний вплив на сучасну практику освіти і елементи яких набули поширення в сучасних освітніх закладах.

Головне питання при плануванні навчального процесу є власний досвід викладача. Так, важливо знати про якості студентів, ступінь їхньої узгодженості з навчальними планами, підручниками та методами навчання, які викладач планує застосувати на занятті.

Проблемно-пошукове навчання передбачає нову структуру заняття, де значне місце відводиться самостійній роботі студентів. Проте, роль викладача при цьому не лише не зменшується, а навпаки, зростає, оскільки йому необхідно чітко керувати навчальним процесом та пропонувати студентам конкретні проблемно-пошукові завдання, стежити за ходом їхнього виконання, аналізувати правильність інтелектуальної та мовленнєвої діяльності студентів, контролювати кінцевий результат виконання завдань та здійснювати індивідуальний і диференційований підхід до студентів, перш за все, в оцінюванні навчальних результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (Огляд літератури). Історія проблемно-пошукового навчання є достатньо довгою і складною, оскільки його масове застосування вимагає певних соціальних та політичних умов, демократичного стилю навчання студентів. Проблемно-пошуковий метод навчання, що зародився в Стародавній Греції, ґрунтувався на ідеях відомих історичних діячів і педагогічній практиці прогресивних педагогів і пройшов

значний шлях у своєму розвитку. Технологія проблемно-пошукового навчання стала активно застосовуватися у викладанні медицини ще наприкінці 60-х років ХХ століття. Батьківщиною застосування проблемно-пошукового навчання (PBL – Problem-based Learning) є Медичний університет Макместера (Канада, вересень 1969). Пізніше, у 80-х роках, університет Нью-Мексико розробив навчальний план проблемно-пошукового навчання для невеликої групи студентів, а потім Медична школа Гарвардського університету впровадила нову технологію навчання. Після цього проблемно-пошукове навчання стали застосовувати для викладання інших дисциплін, таких як архітектура, економіка, педагогіка, музика, юриспруденція, політологія, архітектура та ін. А на сьогодні технологія проблемно-пошукового навчання міцно увійшла в сучасну методику викладання по всьому світу і використовується для навчання різноманітних дисциплін. Серед прихильників та творців такого виду навчання слід назвати таких відомих освітян, як Платон, Сократ, Дьюї, Дістервег, Піаже, Сухомлинський, наукова школа харківського освітянина Зільберштайна та багато інших [8, с. 72–74].

Свої теоретичні корені технологія проблемно-пошукового навчання бере в різних теоріях навчання, серед яких – гуманістична теорія та когнітивний підхід у викладанні, що ґрунтуються на навчанні через досвід. Ця технологія робить перестановку в традиційному ході заняття, передачі знань та дає великі переваги учню та самому вчителю. По-перше, студент чи учень отримує можливість самостійно здобувати знання та вирішувати проблему, що виникає, а також порівнювати своє рішення з рішенням та ідеями однолітків. Основним є те, що змінюється початкова мета самого навчання. Якщо раніше на традиційному занятті викладач трансливав готові знання учню, то із застосуванням проблемно-пошукового навчання учень сам здобуває знання, а викладач лише спрямовує хід його роботи та коригує її. На уроці перед студентами ставиться

проблемна ситуація, яка може створюватися різними способами, до того, як студент набув будь-які знання з теми. Завдання студента полягає у вирішенні поставленої проблемної ситуації, пошуку знань на її вирішення. Тим самим виникає «пізнавальний конфлікт» між знаннями, яких вже не вистачає для вирішення проблеми, і пошуком нових знань. Цей конфлікт і є відправною точкою всього процесу навчання на такому занятті та рушійною силою пізнання [7].

Можна виділити такі особливості проблемно-пошукового навчання:

1. Учні самі складають план вирішення проблеми та пошуку знань, самі встановлюють алгоритм вивчення проблеми.
2. Проблема – це рушійна сила, свого роду відправна точка на шляху здобування знань.
3. Роль вчителя полягає лише в тому, щоб спрямовувати та коригувати дії учня у процесі видобутку знань та вирішення проблемної ситуації.
4. Учні – активні учасники спільного вивчення, рефлексивного мислення, навчаються у процесі вирішення проблеми [15].

Функції проблемно-пошукового навчання

- виховання навичок творчого засвоєння знань,
- виховання навичок творчого застосування знань та умінь вирішувати навчальні проблеми,
- формування та накопичення досвіду творчої діяльності,
- формування мотивів вчення, соціальних, моральних та пізнавальних.

Одним із методів проблемного навчання є створення проблемної ситуації

Такий метод є пізнавально складним, для подолання цього студенти повинні набувати нових знань або прикладати інтелектуальні зусилля.

Проблемні ситуації можуть бути наступними:

- об'єктивними (ситуація задається викладачем)

- суб'єктивними (психологічний стан інтелектуальної скрути, недостатнього обсягу знань при вирішенні поставленої проблеми).

Можна також виділити чотири взаємопов'язані функції проблемної ситуації:

а) стимулююча б) навчальна в) організуюча г) контролююча [10].

Існують певні правила створення проблемної ситуації.

1. Для створення проблемної ситуації перед студентами має бути поставлено практичне чи теоретичне завдання, яке стимулюватиме його для засвоєння нових знань чи виконання нових дій. При цьому слід дотримуватися наступних умов:

а) завдання ґрунтується на тих знаннях та вміннях, якими вже володіє учень;

б) невідоме, яке потрібно відкрити, складає загальну, що підлягає засвоєнню, закономірність, загальний спосіб дії, загальні умови виконання;

в) виконання проблемного завдання має викликати у студента потребу у новому знанні.

2. Пропоноване учневі проблемне завдання має відповідати його інтелектуальним можливостям.

3. Проблемне завдання має передувати поясненню необхідного для засвоєння матеріалу.

4. Проблемне завдання може викликати проблемну ситуацію за певних умов.

5. Одна й та сама проблемна ситуація може бути викликана різними типами завдань.

6. Нову проблемну ситуацію повинен формулювати вчитель шляхом вказівки студентам на причини невиконання ним поставленого практичного

навчального завдання чи неможливості пояснити їм ті чи інші продемонстровані факти.

Проблемна ситуація стимулює мовну діяльність, збільшує її обсяг та різноманітність форм висловлювання, а також сприяє міцності сформованих мовних навичок та вмінь [13].

Різні рівні вирішення студентами проблемно-пошукових мовних завдань проаналізовані азербайджанськими науковцями для повноти розуміння шляхів опанування студентами іноземної мови. Розрізняють три види мовленнєвої діяльності студентів: відтворювальна, інтерпретаційна та творча. Відтворювальний рівень характеризується умінням студентів розуміти, запам'ятовувати, відтворювати набуті знання, вдосконалювати способи відображення своїх дій за шаблоном. Інтерпретаційний рівень допускає мету зрозуміти значення вивченого матеріалу, здобувати знання та використовувати прикладні методи діяльності в нових навчальних умовах. Творчий рівень забезпечує готовність учнів розуміти теорію мови, сприймати зв'язок між темами та явищами в індивідуальному пошуку вирішення проблеми. Пасивний і активний рівні у навчальному процесі виділяються дослідженнями залежно від рівня пізнавальної активності студентів. При пасивному навчанні, слухач виступає основним об'єктом навчальної діяльності (лекції-монологи, домашні читання літератури, демо-презентацій) і не розв'язує жодного питання, не має жодних завдань. В активному навчанні студент стає центром освітнього процесу, як в педагогоцентричному, так і в студентоцентричному виді діяльності. Студент бере активну участь у пізнавальному процесі. Теорія проблемно-пошукового навчання складається з багатьох характеристик індивідуального і загального навчання (наприклад, суб'єкт-суб'єктний принцип взаємодії викладача й студентів, що мотивує навчання тощо) і відображає досягнення загальної мети в будь-якій системі освіти – розвиток особистості студентів [5].

Вміння розв'язувати проблеми вважається однією з навичок мислення, якими необхідно володіти в освіті ХХІ століття, оскільки для розв'язання всіх проблем, що виникають, потрібні навички їх вирішення. Етапи розв'язування задач, які можна використати, містять розуміння проблеми, розробку плану, його виконання та аналіз виконаного завдання. Навички вирішення проблем є необхідними для розв'язування текстових завдань [11].

Незважаючи на незаперечні переваги використання проблемно-пошукового навчання на заняттях з іноземної мови, деякі вчителі все ще вагаються використовувати його через наявність певних проблемних факторів різного характеру. Одним із шляхів полегшення реалізації проблемно-пошукового навчання є виявлення проблемних факторів і усунення їхнього негативного впливу. Проте, наявна література про фактори, що перешкоджають успішній реалізації проблемно-пошукового навчання, все ще недостатньо ефективно вирішує наявні проблеми. Все ще не існує чіткого уявлення, які саме фактори спонукають вчителів англійської мови уникати використання проблемно-пошукового навчання у своїх аудиторіях і які з цих факторів можна узагальнити і, отже, вони заслуговують на більшу увагу. Щоб заповнити цю прогалину, дослідження намагалося визначити фактори, що перешкоджають проведенню успішного заняття з використанням проблемно-пошукового навчання в Ірані [12].

Автори дослідження стверджують, що неформальному вирішенню проблем вчителів другої або іноземної мови приділено мало уваги в наукових розвідках, хоча широко визнано, що вирішення проблем є вирішальним для розвитку досвіду в будь-якій складній галузі знань. Щоб отримати більш чітке розуміння ролі неформального вирішення проблем у розвитку кваліфікації вчителів другої або іноземної мови, було досліджено, як досвід (тобто час на роботі) впливає на рівень розробки схем/планів вирішення проблем. Науковці

наголошують на важливості дослідження цього аспекту проблеми. Хоча через обмежений розмір вибірки дослідження не можна узагальнити на більшу аудиторію, воно показує, що декларативні знання, отримані з досвідом, мають принаймні два рівні. Ці рівні в основному відрізняються тим, як фактори, цілі та стратегії взаємопов'язані. На базовому рівні ці компоненти схеми/плану пов'язані прямолінійним чином. На експертному рівні фактори створюють ієрархічні мережі, які пов'язані з цілями та різними стратегіями, заснованими на правилах і принципах вирішення проблем і прийняття рішень.

Ці висновки демонструють, що набуття досвіду слід розглядати як багаторівневий процес, а теоретично дійсні правила та принципи повинні бути центральними у формальній освіті вчителів другої або іноземної мови. Ці правила та принципи також мають бути зміцнені у власній практиці вчителів шляхом обговорення проблемних ситуацій, що виникають у їхніх аудиторіях, і стати основою для участі вчителів у неформальній навчальній діяльності, такій як навчання в спільнотах. Діяльність, яка не сприяє розвитку цих елементів знань учителя, навряд чи призведе до значного розвитку схем/планів експертного рівня [3].

Щоб сприяти осмисленому вивченню мови, яке є стабільним і тривалим, учитель мови повинен сприяти розвитку внутрішньої мотивації через наступні можливі ресурси:

а) зміст, що відповідає інтересам або потребам студентів;

б) методології, які, хоч і опосередковують сам зміст, можуть активізувати більш-менш складні та змістовні пізнавальні процеси в учнів. Специфічний спосіб представлення теми (наприклад, шляхом використання проблемно-пошукової методики) може викликати мотивацію у студентів, наприклад: виграти виклик, заповнити відсутню інформацію за допомогою взаємодії, використати попередні знання іншої мови, брати активну участь у складних

заходах, таких як робочі проекти, експерименти, спільні вправи, веселі та ігрові дії, які є складними з когнітивної точки зору;

в) ресурси та навчальні матеріали;

г) відносини, побудовані з часом через прозорість, довіру, ясність, ефективна комунікація (що потребує навмисного посередництва та стратегічного сприяння), активне прислуховування як до інтересів, так і до потреб, почуття обов'язку (яке може бути породжене спільною відповідальністю між однокласниками та викладачами), авторитет викладача [2, с. 441].

Узагальнюючи основні поняття, автор приходить до висновку, що:

а) внутрішня мотивація, заснована на потребах і, навіть більше, задоволення є основоположним для того, щоб студент був глибоко активним;

б) така мотивація має не лише свідомий вимір, а й несвідомий: вона закладена на біохімічному рівні і це породжує передсвідомі емоційні реакції, які можуть сприяти або ускладнюють мнемічну фіксацію інформації;

в) Завдання вчителя, узгоджене з природою змістовного навчання, полягає в тому, щоб уникнути тривоги або страху і створити певні сприятливі умови для активної, зацікавленої та самомотивованої участі студента в житті групи;

г) таке завдання стає легшим, якщо ми прагнемо до значущих стосунків між викладачем і студентом, а також між студентами. Приписування викладачу професійної та особистісної авторитетності, (що в гуманістичному контексті не може бути досягнуто шляхом диктаторства), полегшує у студентів активацію мотивації, пов'язаної з «почуттям обов'язку» і базується на почутті довіри і взаємної поваги та підтримується спільною відповідальністю. Стосунки, що встановлюються у процесі навчання, є основоположним для осмисленості навчальних дій [2, с. 445].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблемно-пошукове навчання, зокрема у вивченні англійської мови, хоч і має цілком

тривалу історію та його визначних дослідників, залишається достатньо мало дослідженим аспектом педагогічних знань. Особливо це стосується здобувачів освіти бакалаврського та магістерського рівня. Отже, подальші розвідки в цьому питанні, особливо його психологічно-мотиваційна сфера, заслуговують на увагу вітчизняних науковців та практиків, з тим, щоб ширше використовувати таку методика, враховуючи реалії та виклики XXI століття.

Потенційний внесок автора дослідження полягає в достатньо ґрунтовному аналізі сучасних зарубіжних досліджень із зазначеної проблеми, узагальненні практичних результатів педагогічної діяльності автора у процесі професійної підготовки вчителів англійської мови для її вдосконалення з урахуванням сучасних викликів і сприятиме підвищенню якості вищої освіти і її ефективності та результативності в цілому.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Цілі статті – розглянути проблемне навчання як метод викладання англійської мови як іноземної для студентів педагогічних закладів вищої освіти, підходи до впровадження проблемних ситуацій на заняттях з англійської мови та проаналізувати його результативність.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів (Результати дослідження). В процесі викладання практичного курсу англійської мови для студентів магістерського рівня спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), автором було застосовано різні методики активізації інтересу студентів та підвищення результативності навчального процесу. Використання елементів проблемно-пошукового навчання засвідчило свою ефективність. Приклади таких завдань наводяться нижче.

Survivor

У цій комунікативній діяльності з вирішення проблем студенти використовують свої навички критичного мислення та вирішення проблем, щоб пережити уявну надзвичайну ситуацію. Для початку учні читають передісторію про авіакатастрофу. У групах студенти обговорюють можливі дії, якби вони зіткнулися з надзвичайною ситуацією в історії, і обирають п'ять предметів, які допоможуть їм вижити, записуючи причини вибору своїх п'яти варіантів, наприклад, дзеркало для сигналізації рятувальників вдень або джерело вогню для запалювання вогнища вночі. Потім групи по черзі пояснюють свій вибір решті студентів, які дають відгук про їхні ідеї. Потім група голосує, чи вважає вона, що такий підхід допоможе вижити, використовуючи запропоновані предмети, чи ні. Далі відбувається обговорення рішень студентів, і група пропонує список із п'яти найкращих предметів для виживання зі списку. Після цього групи тренуються передавати важливу інформацію під час екстреного виклику SOS найефективнішим способом. Завдання студентів – за одну хвилину викликати рятувальників і пояснити, де вони знаходяться та описати ситуацію. Студенти практикують екстрений виклик спочатку в своїх групах, а потім виконують його перед всією групою.

What's the Criterion?

У цій захопливій грі на критичне мислення студенти вгадують, за якими критеріями їхні одногрупники впорядкували список із десяти професій. Працюючи самостійно, студенти впорядковують завдання на своїй картці за заданим критерієм, де №1 є найважливішим. Далі студенти використовують свої навички критичного мислення та аналізу, щоб здогадатися, за яким критерієм інші студенти впорядкували свій список із десяти професій. Потім студенти по черзі зачитують свій порядок професій від 1 до 10. Інші студенти аналізують список та обговорюють можливий критерій, пояснюючи свої міркування щодо

вгадування певного критерію та критично міркуючи над своїми припущеннями та логікою. Після цього кожен дає свою відповідь студенту, який зачитує порядок. Після цього студент розкриває правильний критерій. Студенти, які вгадали правильно, отримують по одному балу. Перемагає студент, який набрав найбільшу кількість балів наприкінці гри. В кінці завдання відбувається обговорення групою порядку професій для кожного критерію та узгодження всіх створених рейтингів.

Таблиця 1

Вправа на визначення рейтингу професій

Student A	Student B
Car mechanic	Car mechanic
Cleaner	Cleaner
Dentist	Dentist
Actor/Actress	Actor/Actress
Farmer	Farmer
Judge	Judge
Librarian	Librarian
Nurse	Nurse
Pilot	Pilot
Teacher	Teacher

Student C	Student D
Car mechanic	Car mechanic
Cleaner	Cleaner
Dentist	Dentist
Actor/Actress	Actor/Actress
Farmer	Farmer
Judge	Judge
Librarian	Librarian
Nurse	Nurse
Pilot	Pilot
Teacher	Teacher

My Ideal Partner

У цій цікавій вправі з розвитку критичного мислення та вдосконалення вміння вирішувати проблеми студенти визначають пріоритети та обговорюють найважливіші якості ідеального партнера. Спочатку студенти читають перелік якостей, якими може володіти ідеальний партнер, і відзначають галочками десять найважливіших. Далі студенти в парах з'ясовують, які десять якостей обрав їхній партнер, і зазначають свої відповіді. Після цього студенти обговорюють відповіді з партнером і пояснюють причини свого вибору. Потім із пунктів, які вони обоє позначили, студенти йдуть на компроміс і обирають п'ять найважливіших якостей, розташувавши їх від 1 до 5, де номер 1 є найважливішим. Після цього кожна пара об'єднується з іншою парою і порівнює їхні п'ять найважливіших якостей. Нарешті, кожна група дає відгук про свої найпопулярніші якості ідеального партнера.

Таблиця 2

Вправа на підбір ідеального партнера

Qualities of an ideal partner	Your choice	Partner's choice	Final choice
Reliability			
Intelligence			
Good sense of humour			
Shared values			
Well paid job			
Curiosity			
Loyalty			
Attractiveness			
Supportive			
Willing to compromise			
Hard working			
Creativity			
Healthy			
Patient			
Emotionally stable			
Honesty			
Independence			
Curiosity			
Good communication skills			

[14]

Анкета

Відповідно до теми дослідження автором було розроблено анкету. Анкета включала два розділи. Перша частина анкети була присвячена демографічній інформації, а друга частина включала 10 п'ятибальних тверджень з варіантами

від «повністю згоден» до «зовсім не згоден». При розробці запитань було враховано дві проблеми: психологічні фактори опитування та принципи аналізу при перевірці змістовної достовірності запитань.

- Difficulties in creating the problem-based language learning situation
- The importance of teaching equipment
- Teachers' unfamiliarity with designing a problem
- Limiting problem-based language learning to a specific skill
- Assessment
- Students' unfamiliarity with the problem-based language learning
- Students' cross-cultural differences
- Teachers' unfamiliarity with the problem-based language learning
- Limiting the problem-based language learning to a specific level of language proficiency
- You agree that the problem-based language learning at the practical course of English is worth applying [Джерело: власна розробка автора].

Після виконання студентами таких та подібних вправ, автором було проведено опитування студентів та проаналізовано його результати.

73% студентів (в основному, з високим рівнем навчальних досягнень), обрали позитивні або дуже позитивні відповіді для характеристики свого ставлення до використання завдань проблемно-пошукового характеру на заняттях з практичного курсу англійської мови. 17% були досить нейтральними, проте не заперечували працювати на заняттях з такими завданнями. 10% опитаних студентів проявили досить низьку зацікавленість, зазначаючи складність виконання таких вправ.

Отже, можна стверджувати, що завдання проблемно-пошукового характеру сприяють підвищенню результативності опанування англійської мови

і мають повне право бути включеними до навчального процесу в освітньому закладі.

Висновки. Аналіз теоретичних джерел щодо проблемно-пошукового навчання студентів англійської мови засвідчив, що науковці приділяли значну увагу вивченню та аналізу проблемного навчання загалом. Проте, у сучасній теоретичній та практичній педагогічній діяльності можна засвідчити недостатню системність його застосування у навчальному процесі. Переважаючі методи викладання в шкільній та вищій освіті як за радянських часів, так і в незалежній Україні, позбавляли здобувачів освіти самостійності та ініціативності під час занять, оскільки переважав авторитарний стиль педагогічного спілкування. При цьому, сучасна освіта ставить на меті створення умов навчання, які сприяють розвитку особистості здобувача освіти. У сучасній освіті постійно відбуваються зміни і реформи, а разом тим мають розвиватися методи та методики викладання, однією з яких є застосування проблемно-пошукового навчання.

Основними результатами проведеного дослідження можна вважати наступні:

- методика проблемно-пошукового навчання може бути доповненням до традиційного ілюстративно-пояснювального навчання студентів, воно сприяє руйнуванню стереотипів пасивного навчання в авторитарному стилі та спонукає студентів до спільного пошуку відповідей на складні життєві питання з використанням англійської мови;

- проблемно-пошукове навчання передбачає зміни у структурі заняття, де значна роль відводиться самостійній роботі студентів. При цьому, роль викладача не зменшується, а зростає, оскільки він має чітко керувати навчальним процесом і надавати студентам конкретні завдання.

Список використаних джерел

1. Barnard H. C. A short history of English education from 1760 to 1944. London: University of London Press. 1947. Retrieved from <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.506979/page/n3/mode/2up>
2. Caon F. Motivation, Pleasure and a Playful Methodology in Language Learning. *EL.LE*. 2020. 9(3). P. 437-460 с. 441
3. Dimitrova V. V., McKenney S., Kirschner P. A. Second and foreign language teachers' problem-solving schemata development through informal problem-solving: the relationship between experience and expertise. *Innovation in Language Learning and Teaching*. 2021. 17(2) P. 202–216. <https://doi.org/10.1080/17501229.2021.2011894>
4. Duch B. J., Groh S. E, Allen, D. E. (Eds.) The power of problem-based learning. Washington: The George Washington University. DC: ERIC Clearinghouse on Higher Education. 2001.
5. Elena A. Veliyeva. Problems in Teaching Foreign Language. *World Science*. 2020. 2(54), Vol.2. doi: 10.31435/rsglobal_ws/28022020/6935
6. Foshay Wellesley, Kirkley Jamie. Principles for Teaching Problem Solving. 1998
7. Gunawan Gunawan, Harjono Ahmad Nisyah, Mir'atun, Kusdiastuti, Mahesti, Herayanti Lovy. Improving Students' Problem-Solving Skills Using Inquiry Learning Model Combined with Advance Organizer. *International Journal of Instruction*. 2020. 13. 427-442. 10.29333/iji.2020.13427a.
8. Holubnycha Liudmyla, Kuznetsova Olena, Demchenko Dina. History of problem-solving teaching and learning evolution. *History of science and technology*. 2024. 14. 64-84. 10.32703/2415-7422-2024-14-1-64-84.
9. Larsson J. Problem-Based Learning: A possible approach to language education? Polonia Institute Jagiellonian University. 2001.

10. Olivares D, Lupianes J, Segovia I. Roles and characteristics of problem solving in the mathematics curriculum: a review. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*. 2021. 52(7). P. 1079-1096.
11. Riyadi Syarifah, T. J., Nikmaturrohman P. Profile of students' problem-solving skills viewed from Polya's four-steps approach and elementary school students. *European Journal of Educational Research*. 2021. 10(4). P. 1625-1638. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.10.4.1625>
12. Saieed Moslemi Nezhad Arani, Abbas Ali Zarei, Abdullah Sarani. Problem-based language learning: Why Aren't teachers using it?. *Social Sciences & Humanities Open*. 2023. Volume 8. Issue 1. 100668. ISSN 2590-2911, <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100668>
13. Salim Huda, Alnoori Bushra. Problem solving skill in language teaching. *International Journal of Research in Medical Sciences & Technology*. 2021. 11. 60-73. 10.37648/ijrmst.v11i01.007
14. URL: <https://www.teach-this.com/functional-activities-worksheets/critical-thinking-problem-solving> (дата звернення: 29.08.2024)
15. Wokoma Iyagba. Learning and problem solving: the use of problem solving method to achieve learning in pupils. 2020. 9. 239-250.